

CLAN MEDUNARODNE ORGANIZACIJE — FIBEP
pres-kliping • press-clipping

(Osnovano 1952. godine)

JUGOSLOVENSKA NOVINSKA
AGENCIJA DOKUMENTACIJE
NOVINSKO IZDAVAČKO PREDUZEĆE
PRESS PUBLISHING ENTERPRISE

Beograd — Knez Mihajlova 2/IX — Pošt. fah — P. O. Box 95,
Tel. 621-578 — Žiro račun — Current Account: 60801-601-3289.

Isečak iz lista
Newspaper cutting

Marlbor

- 8. VIII. 1978. 181/6

Likovni bienale Benetke '78

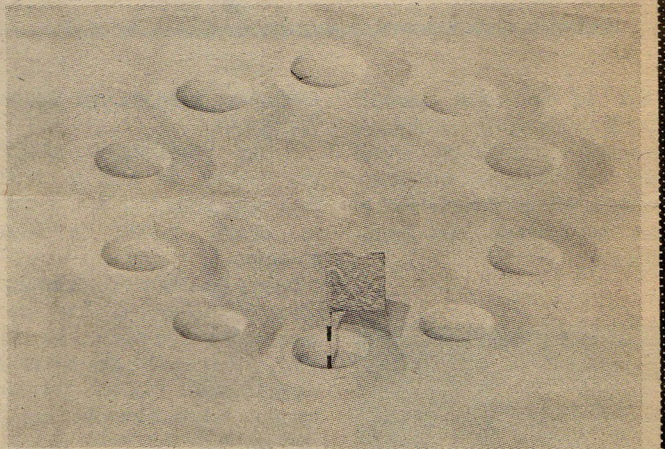
Opazni jugoslovanski prispevek

Ne bi mogli sicer trditi, da Jugoslovani v svojem umetniškem paviljonu ter na drugih mestih v Grajskih vrtovih beneškega bienala ravno izstopamo ali kako drugače presenečamo, v senzacionalnem smislu tega pojmovanja. Gotovo pa je, da smo se smiselno integrirali v celoten koncept razstave, ki ima za geslo letos: umetnost k naravi ali narava k umetnosti.

Kateri Jugoslovani razstavljajo v Benetkah? Znano je, da za vsak bienale pripravi vedno druga republika v SFRJ svoj izbor. Letos je bila na vrsti SR Makedonija, komisarja nekoliko nenavadna označba, vendar se je že udomačila (letošnjega izbora sta bila Sonja Abadžieva Dimitrova, ravnateljica Muzeja moderne umetnosti v Skopju ter dr. B. Petkovski s filozofske fakultete v Skopju. Pri njunem nelahkem delu sta jima pomagala: prof. dr. Lanar Trifunović s filozofske fakultete v Beogradu ter Aleksander Bassin, umetnostni kritik iz Ljubljane.

Četudi je letos, torej, padla komisijaska naloga na Makedonci, to nikakor ne pomeni, da bi na bienalu nastopali le makedonski umetniki. Zastopani so namreč umetniki iz vseh republik. Slovenijo predstavlja skupina iz Šempasa (družina Pogačnik ter Andrej Klančar ter Bojan Breclj iz Ljubljane), iz Hrvatske je Ivo Friščić, iz Srbije Dragan Mojović, iz Črne Gore Predrag Nešković, iz Makedonije sta Petar Hadži Boškov in Dušan Perčinkov, medtem ko Tomo Šijak zastopa AP Kosovo. Omeniti je treba še skupino treh umetnikov Radia Beograd (Enriko Josif, Predrag Knežević in Slobodan Mladenović), ki so pripravili glasbeno oddajo, posneto seveda na magnetofonski trak, ki jo je prav tako mogoče slišati v našem paviljonu.

Naše zastopstvo torej nikakor ni skromno (Indijo n. pr. predstavlja en sam umetnik, Jatin Das). In kakšen je naš prispevek? Če se ustavimo najprej pri Slovencih, moramo ob razstavnih predmetih skupine iz Šempasa (to je družina Pogačnik z otroki ter Breclj in Klančar) ugotoviti, da se vključujejo organsko v razstavo, ta organskost pa je spremljana z resničnostjo

Naznanitev zime (Dragan Mojović, Srbija)

(n. pr. ovce izven paviljona). Treba je povedati, da ta nenavadna skupina ljudi v Šempasu živi in ustvarja sočasno, živi resnično življenje, se pravi dela za svoj življenjski obstoj, ob tem pa ustvarja predmete, ki jih vkomponira v svoje resnično življenje. Tu ne gre za hippyjevsko komuno, temveč za združbo ljudi, ki hoče opozoriti okolico in svet, da „je narava že zastrupljena in da so ciklusi posameznih naravnih krogotokov že skoraj uničeni.“ S svojim načinom življenja, ki je povsem naraven, naravi zapisan, želi skupina mirno protestirati proti naši visoki civilizaciji.

Skupina (posamezniki ne nastopajo s svojimi imeni) razstavlja risbe s svinčnikom, ki predstavljajo travniške rastline, majhno orodje, insekte, zatem perorisbe, in vrsto fotografij, na katerih se skupina predstavlja, ko pase ovce, ko obdeluje vrt, ko kida gnoj ali ko dela v kovačiji, prikazuje pa tudi mobile, vse v naravnem okolju, spet take, ki ponazarjajo štiri letne čase.

Iz opisanega je mogoče vsaj za silo spoznati nenavadnost dela skupine ali družine iz Šempasa, ki ji je karakteristična nedvomno originalna zamisel, povezati ali celo integrirati vsakdanje življenje z umetnostjo.

Petar Hadži Boškov je na izvirni način povezal fasado jugoslovanskega paviljona z okoljem v Grajskih vrtovih pa tudi z deli v našem paviljonu. T. Šijak

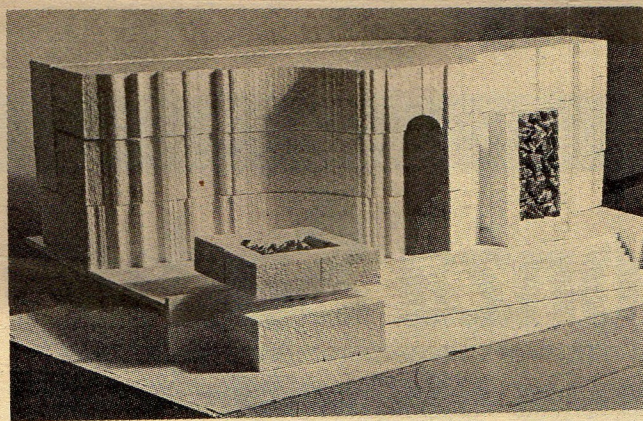
simbolizira v dveh strukturah „dan“ in „noč“. Naslednji štirje umetniki, I. Friščić, D. Mojović, P. Nešković in D. Perčinkov tvorijo skupino, ki jim je skupno bolj „razumljivo“, če se poslužimo tega izraza, predstavljanje neke ideje, zamisli, problema, čeprav je seveda vsak zase popolna individualna umetniška osebnost. Friščić predstavlja v izvrstnih barvah in v nazorni kompoziciji onesnaževanje okolja (posebno impresivje njegova slika, ki jo je naslovil „Krutost“ silhueta ležeče človeške postave sredi gomazeče zemlje), ali pa grozljiva „Implantacija — vsaditev“ v naravo.

Deformacijo narave in njenih letnih časov predstavlja D. Mojović v svojih petih „Naznanitvah zgodnje spomladi, spomladi, poletja, jeseni in zime“. P. Nešković se v svojih slikah omejuje na gibanje zemlje nekega griča in išče v tem nove oblike prikazovanja narave, medtem ko je D. Perčinkov zares imeniten v docela novi predstavitvi pokrajine, sončnega zahoda, gozda in oblakov, pri čemer uporablja znanstvene pojme kot izrazno sredstvo.

Zapisi smo, da jugoslovanski prispevek na letošnjem beneškem bienalu ni tak, da bi šokiral, vendar je dovolj izvirni, da priteguje obiskovalce, da v svojem razstavljenem gradivu (vključno s filmi in glasbo) opozarja na problem, ki ta trenutek morda še ni katastrofalen, a je glede na njegovo perspektivo dovolj alarmanten, da zbujata strah, zaskrbljenost in morečo negotovost. Skupaj z drugimi eksponati na tem bienalu tudi naši na umetniški način bijejo plat zvona, trkajo na našo zavest, na naš razum in na naša čustva (kolikor jih še premoremo), da bo treba preusmeriti naše delovanje in ga usmeriti v takšne tokove, ki nam bodo pomagali rešiti naravo in jo približati nazaj človeku.

In ta poklic je na letošnjem bienalu v Benetkah (ne glede na postranske in manj važne deviacije, politične in umetniške tudi) dovolj glasen (moral pa bi biti v popularizaciji in v komentarjih o tem bienalu v sredstvih javnega obveščanja še dosti glasnejši) in opozorilen.

FRANC ŠRIMPF

Dialog (model, maketa jugoslovanskega paviljona, P. H. Boškov) Makedonija.